

Rozdíl ve vnímání přátelského vztahu mezi pohlavím

Blízkost v přátelství hraje důležitou roli v samotném vnímání přátelství a následně může ovlivnit další aspekty každodenního života. Výzkumy ukazují (Leaper, 2019; McDougall & Hymel, 2007), že se muži a ženy liší ve vnímání samotného přátelství, benefitech, které přátelství přináší a v neposlední řadě v samotné komunikaci a tématech, které v rámci přátelských vztahů probíhají. Ženy v rámci přátelství formují bližší a intimnější vztahy než muži. Ačkoliv muži uvádí, že si taktéž přejí navázat důvěrný vztah s blízkými osobami, tak nedosahují stejné úrovně intimnosti, jak je tomu u žen. Nicméně je potřeba neopomenout, že důležitou roli v blízkosti přátelství hraje fakt, jestli se jedná o přátelství mezi mužem a ženou nebo o přátelství mezi stejným pohlavím. (Johnson et al., 2007)

Cílem této zprávy je prozkoumat, zda existují podobné rozdíly u české populace. V rámci projektu v předmětu Psychometrika 1 vznikl dotazník, který si kladl za úkol zjistit právě kvalitu přátelství (Hrabalová et al., 2023). Výzkumný soubor je tvořen 603 respondenty, z toho ženy tvoří přes 82,25 % respondentů a zbylých 16,75 % muži. Průměrný věk respondentů je 28 let a medián 24 let.

Rozdíly jsou zkoumány pomocí metody **MANOVA** neboli vícerozměrné analýzy rozptylu (multivariate analysis of variance), která spadá do lineárních modelů a na základě jejich výpočtu budeme moc říct, zda existují signifikantní rozdíly mezi regresorem (nezávisle proměnnou) a více závislými proměnnými. V rámci tohoto protokolu se pracuje s následujícími daty získané z dotazníku:

Závisle proměnná:

- Výsledky dotazníku **Kvality přátelského vztahu**
- Výsledky subškály **Opora druhému**

Nezávisle proměnná (regresor):

- **Pohlaví** (ženy jsou kódované jako 0, muži jako 1).

Nejdříve je potřeba statisticky ověřit, zda pomocí regresoru pohlaví lze predikovat výše uvedené závisle proměnné. K tomu poslouží hodnoty spočítané pomocí **Wilksova testu**. V tabulce 1 jsou uvedeny hodnoty pro celý model. Z vypočítaných hodnot vyplývá, že na základě pohlaví lze predikovat statisticky významné množství celého rozptylu pro závisle proměnné.

Tabulka 1: Výsledky Wilksova test

Regresor	Wilksova λ	Testová statistika F	p hodnota
Pohlaví	0,98	6,39	0,002

V rámci dalších výpočtů bylo potřeba provést **Hottelingův test**, který nám v rámci probíhajících výpočtů zabraňuje efektu vícenásobného testování. V tabulce 2 jsou podrobné výsledky, přičemž je důležité neopomenout p-hodnotu, která je menší než 0,05, tudíž můžeme konstatovat, že je výsledek statisticky významný a lze dále zkoumat jednotlivé proměnné.

Tabulka 2: Výsledky Hottelingova testu

Hottelingovo T²	Testová statistika F	p hodnota
12,8	6,391	0,002

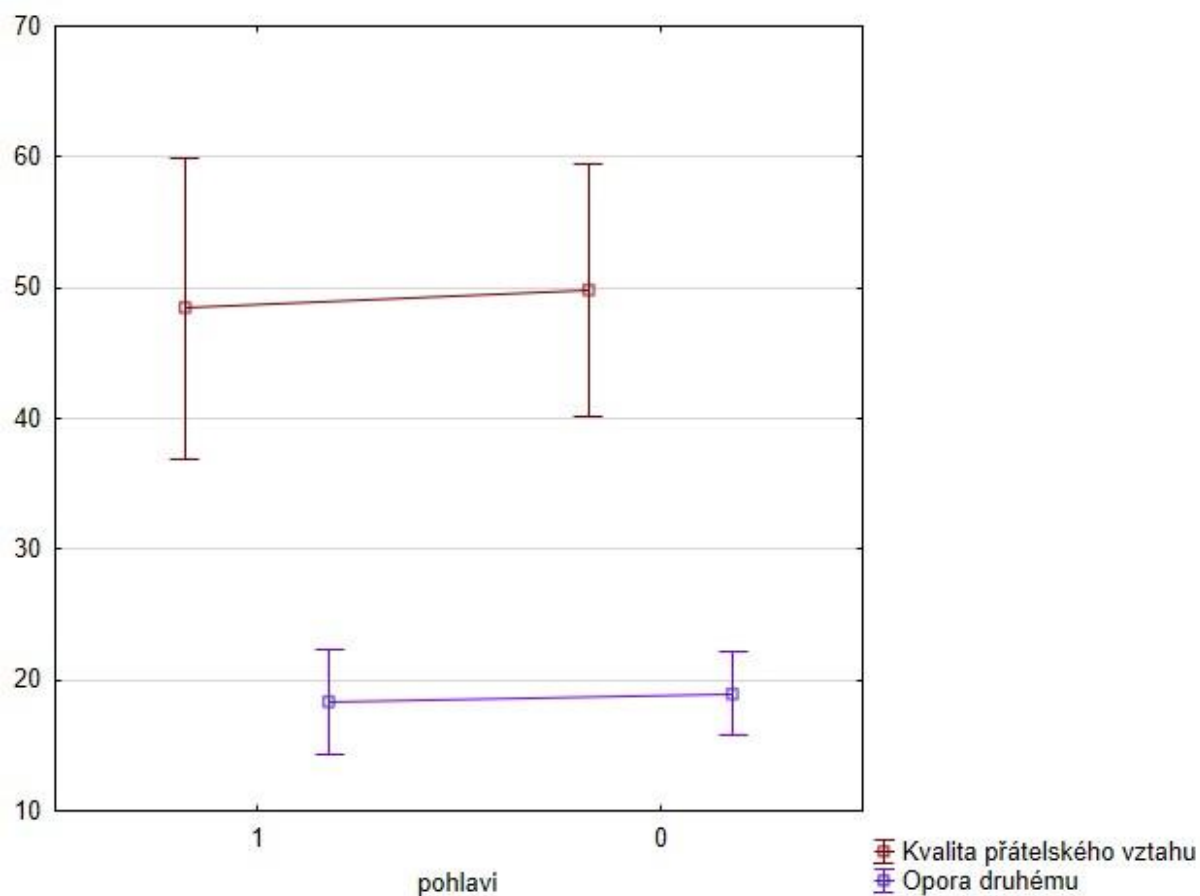
Následně mohl být proveden výpočet t-testu pro dvě proměnné. V tabulce 3 jsou uvedeny podrobné výsledky jednotlivých ukazatelů: SD – směrodatná odchylka, M – průměr, p hodnota, t hodnota a F rozdělení). Jak u Kvality přátelského vztahu, tak u Oporu druhému vyšla p-hodnota menší než 0,05, lze tedy vyvodit závěr, že čeští muži vnímají Kvalitu přátelského vztahu a Oporu druhému rozdílně než ženy.

Tabulka 3: Výsledky vícerozměrného t-testu

Proměnná	M muži	M ženy	t	p	SD muži	SD ženy	F	p
Kvalita přátelského vztahu	48,46	49,76	-2,30	0,022	5,75	4,82	1,42	0,021
Opora druhému	18,32	18,98	-3,49	0,0005	2,04	1,61	1,61	0,002

Pro grafické znázornění rozdílu mezi pohlavím u jednotlivých proměnných je přiložen graf 1, kde středy představují jednotlivé průměry a konce ocásků odpovídají 2 směrodatným odchylkám.

Grafu 1: Rozdíly vnímání přátelství mezi pohlavím.

Závěrem lze konstatovat, že čeští muži a ženy vykazují signifikantní rozdíly v rámci vnímání přátelského vztahu. Nicméně je nutné brát výsledky s rezervou, protože použitý dotazník není standardizovaný. Pro podrobnější analýzu jiných dílčích aspektů přátelství nebo rozdílů přátelství mezi stejným pohlavím a přátelstvím mezi mužem a ženou by bylo potřeba dalších výzkumů za použití vhodnějších metod, které by nepochybně mohly přinést další zajímavé výsledky.

Zdroje:

- Hrabalová, M., & Kretková, E., & Lukášková, T. (2023). *Škála kvality přátelství*. PhDr. Daniel Dostál, Ph.D.. https://dostal.vyzkumpsiologie.cz/pmlab/zpravy/zprava0268_1.pdf
- Johnson, H. D., Brady, E., McNair, R., Congdon, D., & et al. (2007). *IDENTITY AS A MODERATOR OF GENDER DIFFERENCES IN THE EMOTIONAL CLOSENESS OF EMERGING ADULTS' SAME- AND CROSS-SEX FRIENDSHIPS*. *Adolescence*, 42(165), 1-23. Získáno z <https://www.proquest.com/scholarly-journals/identity-as-moderator-gender-differences/docview/195938035/se-2>
- Leaper, C. (2019). *Young adults' conversational strategies during negotiation and self-disclosure in same-gender and mixed-gender friendships*. *Sex Roles*, 81(9-10), 561-575. doi:<https://doi.org/10.1007/s11199-019-1014-0>
- McDougall, P., & Hymel, S. (2007). *Same-gender versus cross-gender friendship conceptions: Similar or different?* *Merrill - Palmer Quarterly*, 53(3), 347-380. Získáno z <https://www.proquest.com/scholarly-journals/same-gender-versus-cross-friendship-conceptions/docview/230096730/se-2>